

1950

18

2177

AUSTRALIJOŠ LIETUVIS

Pirmasis lietuviu laikraštis Australijoje
Išsina kas dvi savaites

The Australian Lithuanian

The first Lithuanian periodical in Australia
Published fortnightly

<u>Š I A M E N U M E R Y J E :</u>	Psł.
1. PROŠVAISČIŲ ŽENKLE	1
2. Pulgis Andriušis - PETRUKO UŽSIĖMIMAI	3
3. J. Pyragius - JIE SKRIDO DU...	5
4. AR GALI RUSIJA PRADĖTI TREČIAJĄ PASAULINĮ KARĄ	8
5. Viltis Petruškevičienė - GELBĖKIME VOKIETIJŲ PASILIKUSIUS TBC LIGONIUS	11
6. S P A U S T U V Ė	13
7. ENGLISH SECTION	15
8. LIETUVA	23
9. LIETUVIAI PASAULYJE	25
10. MES AUSTRALIJOJE	27
11. SKATTIŠKŲJŲ TAKU, red. vyr. sktn. A. Krausas	29
12. AUSTRALIJOS IR UŽSIENIO ŽINIOS	30
13. INFORMACIJOS, SKELBIMAI, PRANEŠIMAI	34

AUSTRALIJOS LIETUVIS redaguojamas Redakcinės Kolegijos. Ats. redaktorius Jurgis Glušauskas. LEIDĖJAS - AUSTRALIJOS LIETUVIŲ LEISTI B-ve - Raštus Redakcija taisy ir trumpina savo nuožūra Honorarai mokami tik iš anksto susitarus + PRENUMERATA: metams 28 šil., pusei metų 14 šil., 3 mėn. 8 šil. Užsienin kaina ta pati. Atskiras numeris 1/4 + SKELBIMAI: 2 pensai už žodi. Už skelbimų turini Redakcija neatsako.

Vinjetės dal. Viktoro Simankevičiaus.

THE AUSTRALIAN LITHUANIAN, the first Lithuanian periodical in Australia, published every fortnight by AUSTRALIJOS LIETUVIS PUBLISHING Co. Authorised Jurgis Glušauskas.

A d d r e s s :

AUSTRALIJOS LIETUVIS, 35 Cator St., Hindmarsh, ADELAIDE, S. A.

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuviu laikraštis Australijoje

Išeina kas dvi savaites

III metai + Adelaide, 1950 m. rugsėjo 4 d. + Nr.18 (52)

Prošvaisčių ženkle

Kiekvienos mūsų Tautos Šventės proga mes paprastai statome sau klausimą:

- Kiek esame priartėję ar nutolę nuo tos valandos, kada Lietuva bus vėl laisva ir mes galėsime sugrišti po ilgo klajojimo į savus namus?

Šitaip klausimą pastatę mes ieškome atsakymo pasaulinių įvykių ir raidos perspektyvoje, vertindami juos ir analizuodami ir derindami juos su mūsų siekimais ir norais.

Reikia pripažinti, kad pastarieji keli mėnesiai padarė didžiulį šuolį pirmyn ta prasme, kad pagreitino įvykių vystymąsi mums palankia (tikėkime!) prasme. Nuo žodžių ir žmogaus teisių deklaracijų prieita prie konkrečių veiksmų, siekiant anksčiau duotas deklaracijas įgyvendinti.

Impulsas duotas Korėjoje. Rusijos raudonojo imperializmo pastangos eliminuoti Jungtinių Amerikos Valstybių paskutinių atramos tašką Azijoje ir užviešpatuoti visą Azijos kontinentą susidūrė su J.A.Valstybių ir kitų tautų gyvybiniais interesais. Ir dėl to J.A. Valstybių atsakingi asmens šį kartą jau nepasitenkino tik laisvių deklaracijomis, bet atsakė kulkomis.

Negana to. Korėjos įvykiai parodė, kad raudonasis imperializmas nė nemano tenkintis vien tik Azija, bet Europai gresia nė kiek ne mažesnis pavojus. Buvęs Anglijos ministras pirmininkas Mr. W. Churchill Europos Tautų Kongrese Strasburge aliarmuojančiai užakcentavo, kad Europa išstatyta didžiuliam pavojui, gi jam sutikti ji visai nera pasiruošusi.

Skubiai pradėta užpildyti ištuštėjusius ginklų arsenalus. J. A. V-bės, kurios vadovauja visam antikomunistiniam judėjimui, karštligiškai suskato ginkluotis. 25 milijardai dolerių, kurie numatomi išleisti gynybos organizacijai per metus, daug ką pasako.

J.A. Valstybių paragintos (deja, tik paragintos...) ir kitos tautos, pirmon eilen Anglija, pradėjo traukti iš atsarginių uostų karą laivus, juos remontuoti ir modernizuoti, pritaikant juos artėjančios katastrofos - Trečiojo Pasaulinio Karo - reikalams.

Zodžiu, mašina sparčiai rieda karo link. Dviejų pasaulių susidūrimas lemiamai kovai neišvengiamas, jis turės įvykti netolimoj ateity.

Mes būtume gal visai abejingi visam tam, jeigu ne mūsų specifiška būklė. Mat, šių dviejų galybių prieštaravimuose mes tikimės laimėti savo tėvynei laisvę. Mes patys vieni - tai gerai suprantame - esame persilpni, kad savo jėga galėtume nukreipti įvykius kuria nors linkme. Tik šių grumtynių eigoje (kaip ir Pirmojo Pasaulinio karo išdavoje) mes galime pasiekti tai, dėl ko sielojamės ir dėl ko kovojame. Tad visai nenuostabu, kad, anot J. Cicėno, įvykius Korėjoje mes sutikome kaip "palaimintą žinią", nors daug kam, kas nesupranta tikrosios dalykų padeties, tai gali atrodyti paradoksalu.

Ryšy su artėjančiais dideliais įvykiais mes negalime sudėję rankas tik žiūreti ir laukti.

Vienas iš pagrindinių mūsų uždavinių, kaip pareiškė VLIKO pirmininkas M. Krupavičius, sukūrimas vieningo fronto ir vieningos vadovybės - kaip visur daroma sunkiu karų metu. To fronto organizavimą turime greičiau baigti. To laukia tėvyne, to laukia ir mūsų tautos svarbiausi interesai.

Turime pripažinti nemalonų faktą, kad mūsų bendruomenėje Australijoje šia prasme iškiilo negeistinių reiškinių. Mūsų centro organams nesuprantant dienos uždavinių ir nieko neveikiant susidare trynimasis tarp skyrių ir centro, tuo silpnindamas vieningo fronto organizavimą. Reikia tikėtis, kad bus rastas būdas susidariusius nesklaidumus likviduoti ir visų mūsų veiklą įstatyti į tinkamas vežes.

Rugsejo 8-toji primena mums visiems kilnią ir atsakingą pareigą - garbingai nešti Tėvyinės Vėliavą, nešti ją taip, kaip nešė prieš penkis šimtus metų Vytautas Didysis, ir aukotis Tėvynei taip, kaip aukojosi mūsų savanoriai, kaip paaukojo savo gyvybes Tėvynei garbei Darius ir Girenas, kaip aukojasi šiandien partizanai Lietuvos miškuose ir laukuose.

Šių metų Rugsejo 8-tąją švenčiame prošvaisčių ženkle, kas mums teikia naujų vilčių ir jėgų tęsti kovą iki galutinio laimėjimo.

Petruko užsiemimai

(Iš apysakos "Sudiev, kvietkeli")

Rašo PULGIS ANDRIUŠIS

Zakarkos tošinis vamzdis, pradžioje užspringęs, paskui lyg išspjovęs pakulų kuodelį, numesdavo Petruką iš guolio staciai į padaržius už Laukinių Obelų, kur saulę ilgai kabriuodavo šakose, ligi gerų pusryčių nenukrėsdama ramos, šiurpuliais semiančios basas kojas, kol Viščių moterys atgėna iš tvartų galvijus, o kitos su laidytuvėmis, - nebaigusios namie, - išmelžia karves, dėl to ir piktos kaip čemeryčiai, daugiau dirbdamos gerklę, negu rankom.

Anapus tvoros obelų viršūnėmis vaikščioja dūmai, skleisdamiesi nuo blynų skaurados, kur, pasišokinėdami, čirška lašinių spirgai. Tuomet Zakarka, nieko burnoje dar neturėjęs, pyptes dūmais apmarinęs vidurius, suverčia savo kariuomenę į Padarymes, kur piemenys lyg gandrai ant saulės apšildytų akmenų, džiovindamiesi kojas.

Taip prasidėjo Petruko diena, skirtumas tik tas, kad pūdymas kasmet vis būdavo kitame lauke, vadinasi, išginimo triukšmas susimesdavo tai galukaimy už Jonienės šulinio, sulindusio į varnalėšas ir lakišius, tai už Linkos vartų, priplaktoj trikulej pievelėje, tai, kaip jau sakėme, už Laukinių Obelų, padaržėse. Skirtumas tik tas, kad kitą rytą galvijus išgindavo patsai Bonifacas, ir tuomet diena prasidedavo ramiai, palyginus su Bonifacienė, kuri, paleidusi gerklę tenai, dauboje prie Meldaikio ievų, lyg tolimas griaustinis ilgai bildėdavo, kol ikopdavo į kalną, kad čionai išsilietų galingu, tvoras griaušančiu aidu; gal dėl to ją Viščių kaimas ir vadindavo tvora.

- Saugokitės, vaikai, atvirsta tvora! - baidydavo piemenis Zakarka.

Jau toli, nuginus į Pavaidulio pievas, Bonifacienės balsas dar vis pratrūkdavo atokričiais, kuomet jinai, namie kūrendama pečių, išeidavo arba į skiedryną atsinešti žagarų arba ant tako prieš duris išpildavo kibirą pamazgų.

Rasa ant basų kojų, tušti viduriai ir Bonifacienės tvorojimas pradėdavo Petruko dieną, kurią dar kartkartėmis pavairindavo šlapia Zakarkos papliauška, ant raudonų blauzdų palikdama purviną drygnę. Mat, Petruko motina prieš pirmą išginimą kerdžiui neislegdavo kmynais aptaškyto sūrio it

"susparos", kaip sakydavo Viščių moterys.

+ + +

Vilkablauzdėje tarp dviejų raistelių išikiša nuogos kaip būbnas dirvos galas, o prie degimo panuovalyje vienišas juodalksnis, aplink kurį susimeta galvijai šaltomis dienomis. Kiaulių nugarų nubrūžytas, prisivėlęs šerių ir vilnų, atviromis mėsomis juodalksnis, sugargažėjusiom šakom, net ir viduryvasari apipešiotais lapokšniais, sakytum po tik ką praužusio švidro. Nušalusiom kojom isitojės į šiltą karvamėšlio bandutę, Petrukas ilgesingai žiūrėdavo į toki pat vargšą, kaip ir jis, juodalksnį, prie kurio stuobrio spausdavosi besikandžiodamos kiaulės, pavejui leisdamo negero oro verpetus. Degimo vandens paviršiumi bėgdavo balkšvos vilnelės kaip ėriuko garbanos, linkudamos vėjo atpustą lapą, kuris, privarytas prie meldelio, ilgai sukdavosi aplink jo stiebą lyg dūšia be vietos.

+ + +

Dangui prakiurus, Zakarka, ilgai kentėjęs po lazdyno krūmu skardelyje, nuo šakų lašams gesinant pypkę, kiaulėms piktai žviegiant ir suglaustom nugarom stengiantis pralaužti botagų užtvara, - duodavo ženklą ginti namo.

Gręžtinai peršlapęs Petrukas išlinkdavo šeimininko pirkion, visas pakvipęs lauku. Šilta pirkioje, skleidžiasi šviežios duonos kvapas, po balkiais kabo padrikas dūmų debesėlis, aplinkui stala išsikesnoję kaimynai. Prie durų ant suolo išėilioti paskrudę kepalai perpilti vandeniu, atsišerpetoję sudegusiais klevo lapais.

- Tam Zakarkai, kiba, reiks numušt pyliu! Nukrito lašas ant nosies ir "ūzir-r-r" namo, - purkštauja moterys.

Zakarkos čia nėra, tai tie negeri žodžiai, rodės, krenta Petruko daliai, kiurksančio prie durų.

- Šok ant pečiaus jau, ką gi darysi, jeigu taip išėjo, - eidamas nuo priežedo ir su nagu maigydamas žariją ant pypkės, sako šeimininkas, kuomet lango stiklus užplūsta pritemę vandens.

- Ei tu! - iš saldaus miego traukia Petruką už laibų, išskalbtų kojelių šeimininkė. - Ar negirdi Zakarkos tošinės?

Liepa, obelys ir agrastų krūmai persimesdami nuo vienas kitą vandens lašais taip suraibuliuoja saulėje, kad Petrukas nieko nebemato užtinusių nuo miego akim, o ant pečiaus išdžiūvę kojų tarpupirščiai vėl pasineria į suplaktas rudo vandens čiurkšles. Tarytum tik ką užgijusią žaizdą būtų kas iki

pat geluonies vėl atvėręs su aštriu daiktu, ir dar viduje pamaišęs.

Jie skrido du ...

(Pabaiga)

Skridimas negalėjo įvykti nei 1931 nei 1932 metais, kaip buvo užplanavę lakūnai. Tuo tarpu per Atlantą vėl vienas kitas spėjo persukti, kiti dar ruošėsi ir tuo blankino mūsų vyrų švyturi. Ne visi tautiečiai dėjo taip arti prie širdies idealistinę skridimo reikšmę, kaip patys lakūnai. Aukų rinkimo vėjus nejo sklandžiai. Nežiūrint sumanaus laviravimo, jiems nepavyko išvengti trukdymų, kilusių iš paskirų politinių grupių tarpusavio trinties. Kad ir neitakingi būdami, Amerikos lietuviai komunistai iš karto ir griežtai pasisakė prieš skridimą. Atsirado ir šiaip žemažiūrių, kurie savo sumaterialėjimą teisingai priekaištais lakūnams. Sakė, tai esąs eilinis pasipinigavimo būdas, apgavystė ir t.t. Net ir iš remėjų tarpo buvo žmonių, kurie netikėjo, jog lakūnai tikrai skris per Atlantą. Ir tegul, sakė, užteks ir to, jei pamėgins. Kad tik visiškai neapgautų...

Ypač plito tokios kalbos 1933 m. gegužės-liepos mėnesiais, kai lakūnai jau baigė ruoštis ir ėmė laukti tinkamo oro. Suprantama, tai lakūnus smarkiai veikė. Ir kai liepos 15 d. rytą radijas pranešė, kad lakūnai tikrai išskrido, daugumas remėjų lengviau atsiduso, o skeptikai net aiktelejo ir tuoj ėmė tvirtinti, esą, senai sakę, kad šiuodu vyrų yra iš gero molio...

1933 m. liepos 15 d. ankstų rytą (Amerikos laiku) Darius ir Girenas laimingai pakilo perkrautu lėktuvu iš Floyd-Bennet aerodromo prie New-Yorko. Kompasas kursas 64° - tiesiausiu keliu į Lietuvą...

Abu buvo pasiruošę taip, kaip tokiai kelionei profesionalas lakūnas iš viso pasiruošti gali. To beįgi nebūtų galima pasakyti apie jų lėktuvą. Buvęs paštinis lėktuvas, gerokai senstelėjęs ir konstrukcijos ir amžiaus požiūriu, buvo iš pagrindų atremontuotas ir pritaikytas tolimam skridimui. Jotrukumas buvo tas, kad dėl nedidelio motoro galingumo jo kelionės greitis buvo palyginti nedidelis - 195 km/val. - todėl skridimas turėjo ilgai trukti ir reikėjo pasiimti didelį kiekį benzino. Tuo būdu lėktuvas buvo perkrautas kuone virš leistinumo ribos, ir buvo abejonių, ar jis iš viso pajėgs atsi-

plėšti nuo žemės. Dėl tos priežasties lakūnai nebegalėjo pasiimti net radijo, kuris tokiai kelionei buvo būtinas. Radijo lakūnai neturėjo ir dėl kitos priežasties - buvo pritrūkę pinigų jam išigyti. Lakūnams žuvus, pas juos abu buvo rasta vos ke-liolika dolerių, o skridimo finansavimą tvarkiusio komiteto ka-sa ne tik buvo tuščia, bet komitetas buvo pasidaręs ir skolų. Lėktuvas buvo aprūpintas pačiais būtiniaisiais bordiniais prietaisais - kad tik pigiau. Išvadoje nebus perdėta pasakius, kad skridimas, palyginus su kitais, buvo gan proletariškas. Užtat tuo labiau nuostabus yra jų skridimo tikslumas.

Formaliai imant Dariaus ir Girėno išskridimas nebuvo visiškai teisėtas. Mat, pagal tarptautinę orinio susisieki-mo konven-ciją, Europoje reikalaujama iš lakūnų apsidraudimo trečiųjų asmenų naudai (atvejui, jei krisdamas ar leisdamasis lėktuvas padarytų kam nors nuostolių). Darius su Girėnu šio apsidraudi-mo nebuvo padarę, nes nebeturėjo pinigų: neapsidraudus papras-tai neleidiama startuoti. Kad ir neturedami formalaus leidi-mo, juodu vis tik rado būdą susitvarkyti su oficialiais aero-dromo pareigūnais dėl išskridimo. Gal iš čia ir bus kilę kal-bos apie lakūnų "mėginamąjį" skridimą. Užtat Kaune liepos 15d. po piet gauta "Reuterio" speciali telegrama "Eltai" visus nu-stebino ir sujaudino. Ji skambėjo: "Lituanica" išskrido 5 v. 24 min. rytiniu standartiniu laiku. Lėktuvu skrenda kapitonas Steponas Darius ir Stasys-Tomas Girėnas. Be pasų ir J.A.V.Pre-kybos Departamento leidimo".

Nežiūrint to viso, lakūnai nuskrido 9/10 savo maršruto ir išbuvo ore apie 35 valandas. Maždaug tuo pat laiku Willey Post iš New Yorko į Berlyną atskrido per 28 valandas. O tą pat die-ną ir tame pačiame aerodrome startavęs italas de Pinedo nepa-jėgė atsiplėšti nuo žemės ir sudužus lėktuvui sudegė.

Avarija prie Soldino įvyko liepos mėnesio 17 d. tuoj po vi-durnakčio. Tikra avarijos priežastis liko neišaiškinta.

"Lietuvių tauta laukia iš savo sūnų ir drąsesnių žygių ... tad šį savo skridimą aukojame Tau, Jaunoji Lietuva".

Šiais žodžiais prasidėda ir baigiasi Dariaus ir Girėno tes-tamentas. Savo ryžtą lakūnai apvainikavo pasaulinio masto žy-gių ir didžiausia auka tėvynei, Jų žygis yra lietuviškas ina-šas žmonijos gerovei, tiesiant oro kelius tarpkontinentiniam susisiekimui.

"Dabar žmonės saugiai naudojami jūrų keliais ir be baimės perplaukia vandenyną. Tą saugumą žmonija išsikovojo per šimt-mečius, nuklodama savo kaulais ir laivų liekanomis jūrų dugną.

Lakūnai, nutaškydami savo krauju žemę ir nuberdami lėktuvų šipuliais jos paviršių, būsimoms kartoms padarys saugų ir oro kelią! Taip pasakė gen. Gustaitis pagerbiant Dariaus ir Girėno atminimą Saulių Sąjungoje.

Šis žygis buvo vienas iš veiksmių, igalinančių lietuvių tautą jaustis lygiateisiu nariu pasaulio tautų šeimoje.

Nepamirštamą naktį iš liepos 16-tos į 17-tą prožektorių apšviestame Kauno aerodrome susirinko minios sutikti lakūnų. Visų pirma Jaunosios Lietuvos atstovas - mielasai Dariaus jaunimas - sportininkai. Intuicijos pagauti jie užtraukia seną liaudies dainą:

"Atskrend sakalėlis per žalią girelę,
atmuša sparnelius į sausą eglelę..."

Sužaliavo bedžiūstanti eglelė. Lituanicos nubrėžta dangaus skliautu oranžinė linija tapo arterija, per kurią lietuvių tautos širdis - atgimusi Lietuva - iliejo jauno kraujo po visą pasaulį išblaškytiems ir benykstantiems savo vaikams. Po Dariaus ir Girėno skridimo atsiliepė lietuvių iš tokių pasaulio užkampių, kur niekas - net jie patys - nežinojo, kad lietuvių ten esama. Atgaivintas kraujas atliejo: vienas iš įrodymų - Europos krepšinio nugalėtojo vardas. Eglelė buvo patręšta dviejų vyrų gyvybėmis...

Liepos 21 dieną, mes, dvi Lietuvos karo aviacijos naikintuvų grandys, patruliuojame Kybartų-Virbalio rajone. Uždavinys - sutikti ir palydėti ligi Kauno oro keliu atgabenus transatlantinių lakūnų palaikus. Nelinksmas uždavinys. Jeigu lig šiol skraidydamas jausdavais mažutelis prieš Visatą, tai šiandien esi pritrenktas. Ar esi vertas skristi greta Dariaus palaikų, kaip kadais skraidydavai greta jo paties? Ar ne vieta tau šian dien žemai, žiūrėti į jį iš apacios, drauge su trimis milijonais tautiečių... Štai išnyra Rytprūsių tūlumoje juodas brūkšnelis - likimo nutrauktą kelio galą Tėvynen lakūnams priduria Junkerso lėktuvus. Štai dunkso slėnyje senasai Kaunas, pasiruošęs atsidedoti lakūnams už jam suteiktą garbę.

... Į čia lakūnai žvaigždžių kelią pardo,
greičiau, kaip mūsų paukščiai pagiriu.
Dėl šito miesto atėities ir vardo

Sulaužytus sparnus ir kaulus paberia...

Ant. Miškinio poemos posmas nusako Kauno pareigą Dariui ir Girėnui. Bet nepaslankus buvo Kaunas dėl savo senatvės. Dariaus ir Girėno vardu pavadino vos vieną gatvę Aleksoto pakraštyje ir kino teatrą Viliampoleje. "Lituanicos" vardą gavo viena bankrutuojanti kavinė. Paminklas Dariui ir Girėnui liko

nepastatytas, nes kilo rietenos dėl vietos.

Kiek kitaip buvo provincijoje. Nerasi Lietuvoj miestelio be Dariaus ir Girėno gatvės. Apsamanojusio Puntuko šone iškaltas jų testamentas. Nežinomų autorių sudėtos dainos ir kaimo jaunimo dainuojamos.

... Prie Atlanto vandenyno,
Prie šalelės mylimos
Žuvo Darius ir Girėnas -
Liūdi širdys mūs tautos.

Skamba vienas tokios dainos posmas.

Dariui ir Girėnui pastatytas gyvas ir patvarus paminklas vieno lietuvių širdyse. Praeivis, 1944 metais užklydęs užkampio kaimelin Žalgirio pakraštyje, paklausė padavusio jam atsigerti vaikiuo: "Kuo tu vardu?" - "Darius" - skambėjo kuklus atsakymas...

J. PYRAGIUS

Ar gali Rusija pradėti
trečią pasaulinį karą?

(Mūsų Europos korespondento)

Nė iš vieno pasaulio krašto neateina taip maža tikrų žinių, kaip iš Sovietų Sąjungos. Visi oficialūs pranešimai, ateina iš ten, yra užsienių reikalų specialių istaigų cenzūruoti, todėl neduoda tikro vaizdo, kokia iš tikrųjų padėtis yra. Tačiau yra kiti keliai, per kuriuos ateina žinios, rodančios tikrąją Sovietų Sąjungos šiandieninį ūkinį, karinį ir moralinį stovį. Čia kaip tik tomis žiniomis pasinaudodami ir dydame mūsų skaitytojams platesnį reportažą apie dabartinę padėtį Sovietų Sąjungoje.

RUSIJA NEGALI IŠSIMAITINTI.

Vakarų viešojoje nuomonėje vyrauja mintis, kad Rusija yra duonos aruodas. Ir pati Rusija tuo netiki, kad ji tokiam plote negaletų išsimaitinti. Tačiau, kaip iš nuolat spaudoje telpančių pranešimų matome iki pat šiol Sovietų Sąjunga badauja. Todėl ir šiandien visa Sovietų Sąjungos ir jos satelitinių kraštų spauda užpildyta straipsniais ir studijomis apie kolūkių produkcijos pakėlimą. Tačiau galima ramiai pasakyti, kad tol, kol bus sovietinė Rusija ūkiniai atsiskyrusi nuo viso pasaulio, tol ten bus badas. Stebėtina, kad 200 milijonų žmonių ieško

maisto tokiaame krašte, kuris yra keletą kartų didesnis už Ameriką. Tačiau besigilindami į statistikos davinius matome, kad Rusija, nežiūrint jos didumo ploto atžvilgiu, turi derlių duodančios žemės vos vieną devintadalį. Visa kita dalis susideda iš miškų, pelkių, dykumų ir šaltųjų sričių. Aukštai pastatytas ūkis prie normalių sąlygų įdedant daugiau privacios iniciatyvos, gali pagaminti produktų tik 75% dabartiniam gyventojų skaičiui. Tad ir prie geriausių norų, be užsienio paramos, ar tai būtų prekybos ar pašalpos būdu, 25% gyventojų turetų padauti.

Virš 50 milijonų gyventojų gyvena tolimose srityse, gyvena labai primityvų gyvenimą ir nogaudami iš valdžios paramos kapitalu ir ūkio mašinomis negali tų sričių paversti derlingais plotais ir yra verčiami skursti. Be to, begaliniai didėjantis gyventojų prieauglis maitinimo krizę dar padidina.

KARAS JOS PAČIOS ŽEMĖJE PAVOJINGAS

Patys rusai kartą prisipažino, kad per paskutinį karą Rusija daugiausia nukentėjo ne tik žmonėmis, bet ir ūkio sugriovimu. Daugiausia sugriauti susisiekimo svarbūs punktai ir keliai, kuriems atstatyti reikės ne mažiau kaip dešimties metų. Palyginti nedidelis skaičius vidaus vandens susisiekimo kelių šešis mėnesius būna padengti ledu ir nenaudojami. Tokiu būdu apie 80% susisiekimo eina sausumos keliais. Geležinkelių tėra vos 100 tūkst. kilometrų. Vesti karą be gero transporto yra beveik neįmanoma. Yra aišku, kad Rusija savo viduje yra beveik nenugalima normalaus karo priemonėmis, tačiau vos tik Rusija kiek plačiau už savo ribų pradeda karą, kaip ji vel smarkiu tempu metama į vidų.

Trijų ir penkių metų planai, visomis propagandos priemonėmis turi tą problemą išspręsti. Tačiau, kaip jau daugelį kartų praktika parodė, tie visi planai yra neužbaigiami arba netinkamai atliekami.

Rusija žino savo silpnybę, kad karinėmis operacijomis už savo senųjų ribų kaip atviras puolikas bus visada sumuštas. Tačiau Kremlius žino, kad Rusijos žemėje koks bebūtų priešas, pats iklimps, todėl ir visą pramonės saugumo sumetimais koncentruoja Sibiro viduryje, nežiūrint, kad čia susisiekimo priemonės tokios menkos. Sibiras yra Rusijos tvirtovė. Priešas gali ateiti iki Leningrado, gali pasiekti Maskvą, gali užimti Rusijos aruodą - Ukrainą, tačiau Sibiras liks vienintelis komunizmo išgelbėtojas... Tokia nuomonė vyrąja šiandien Kremliaus politiniuose ir strateginiuose sluoksniuose.

PRASTOS MAŠINOS

Toks didelis ieškojimas specialistų, technikų ir mokslininkų, kiekvienam, pažįstančiam Rusiją, yra suprantamas, nes Rusija pramonės atžvilgiu yra atsilikusi bent 50 metų nuo Vakarų Europos ir Amerikos.

Po Vokietijos kapituliacijos patys pirmieji sovietai pradėjo vokiečių fabriku demontažą, tačiau kas pasirodė: visas demontuotas mašinas nuvežus į Rusiją nebuvo specialistų, kurie jas galėtų vėl įmontuoti ir aptarnauti. Apie 80% geriausių fabriko įrengimų ir mašinų dar šiandien rūdyja Rusijos geležinkelių stotyse. Rusijos pramonė daro tik kopijas užsieninių mašinų - prekių. Sofijoje buvo nustatyta, kad Rusijos amatininkų įrankiai nei mažos dalelės neprilygsta prastiems vokiečių įrankiams. Vokiečių ir Amerikos mašinos laiko 10-20 kartų ilgiau už Rusijos tokias pat mašinas. Dar blogiau yra su automobiliais. Amerikos auto motorai nepalyginamai geresni už Rusijoje gamintus, kad ir pagal amerikoniškus pavyzdžius. Todėl ir nenuostabu, kad šiaudien iš Sovietų Vokietijos zonos ir Vakarinės Vokietijos stengiamasi kiek galima daugiau įsivežti automobilių. Patys rusai jau pripažįsta, kad blogą pramoninę gamybą kyla vien iš suvalstybintos pramonės, nes nėra privažios iniciatyvos, nėra konkurencijos, o badaująs darbininkas vien tik dėl garbės nenori tinkamai atlikti darbą.

Maskvos radijo praneša, kad Rusija 1951 metais nusistačiusi alyvos produkciją pakelti iki 60 mil. tonų. Tačiau Sovietai pamiršta, kad Amerika jau prieš 30 metų pasiekė šią produkciją, o šiandien gaminama penkis kartus daugiau. Taip pat ir anglių iškasimas yra neužtektinas. Čia trūksta mašinų ir specialistų. Nesuskaitomi kiekiai kiniečių, japonų, indų ir karo belaisvių negali atstoti technikos įrengimų.

PJŪVIS I SAVO MĖSA.

Rusai visuomet importuodavo mašinas, maistą ir kitokias svarbias prekes. Karo ir pokarinė draugystė su Anglija ir Amerika jiems leido kiek tvirčiau atsistoti ant kojų. Todėl nenuostabu, kad rusai gaudami paseņusius karo ginklus nepaprastai džiaugėsi.

Tačiau sovietų pradėtas "šaltasis karas", kaip jau jie patys dabar pripažįsta, buvo pjūvis į savo pačių kūną. Vakarai tuoj sustabdė bet kokią eksportą į Sovietų Sąjungą. Prekiauti neturint pakankamai aukso taip pat nėra įmanoma. Ypač tai skaudžiai palietė laivų statybą. Ir todėl šiandien dokuose stovi prieš metus pradėti statyti laivai.

BAIMĖ ATOMINIO KARO

Nors spontastiškai nuskambėjo po pasaulį pirmosios rusiškos atominės bombos sprogdimas, tačiau tikrėnybėje buvo eilinis propagandinis blefas. Tiesa, kad dėka špioražo pasisekė sovietams dėl vakariečių neapdairumo pavogti svarbius planus ir pagal juos dideliu vargu pagaminti viena prasta bomba. Tačiau apie atominių bombų masinę gamybą nėra nei kalbos. Pirmiausia sovietai žymiai atsilikusia pramone tegali tik per ilgą laiką pasigaminti vieną egzempliorių atominės bombos. Taip pat stoka specialistų trukdo karo pramonės kūrimą.

I š v a d o j e reikia pasakyti, kad Sovietų Sąjunga stengiasi išvengti tiesioginio karo, bet ji pasiryžusi ir toliau varyti šaltąjį karą. Ji stengiasi sukurstyti savo satelitus, ką jau matome ir iš Korėjos pavyzdžio, kad jie lietu kraują, o patys stengiasi išlošti laiką.

REDAKCIJOS PRIERAŠAS. Mums atrodo, kad Vakarų Europos žurnalistų samprotavimas apie Sovietų Rusijos ūkį nėra visai teisingas. Rusija badauja ne dėl permažo naudingo žemės ploto, bet dėl netikusios ūkininkavimo sistemos (kolchozų). Palyginime Lietuvą, kuri iki rusų okupacijos turėjo pakankamai maisto ne tik savo žmonėms, bet ūkio gaminiais užversdavo ir užsienio rinkas, o dabar, pertvarkius ūkio sistemą, pati badauja. Tas pats ir visoj Rusijoje.

Selbėjime Vokietijoje pariligusius TBC ligonius

Rašo Viltis PETRUŠKEVIČIENĖ

Prieš keletą mėnesių mažytė Woomeeros lietuvių kolonija sutiko paimti Vokietijoje TBC sergančių 30 ligonių. Ėmusis iniciatyvos tuoj buvo surinkta aukų: pinigais £87.1.10 ir 2 poros vyriškų batų. Iš LRK Vokietijoje buvo gautas pranešimas, kad labiausia pagalbos reikalingi: Huntlosen u/Oldenburg ligoninėje 18 ligonių, Hahn i/Oldenburg ligoninėje 13 ligonių ir Hannover-Muenden ligoninėje - 1 ligonis. Už suaukotus pinigus buvo nupirkta apie 600 svarų maisto produktų, vietoje, talkos būdu, supakuota ir siuntinėjus ir dviem etapais išsiųsta atskiriems ligoniams. Pirmieji siuntiniai ligoninėse jau gauti ir graudūs padėkos laišakai iš ten jau pasiekė ne vieną Woomeeros lietuvių.

Daugumas ligonių skundžiasi esą visiškai vieni, neturi niekur jokių giminių ir per 3-4 ligos metus, išskyrus retą LRK

paramą, pirmą kartą pajuto kažkur esančią Woomeros lietuvių guodžiančią ir vilties teikiančią ranką. Vienas ligonis iš Hann.-Muenden (anglų zonoje) ligoninės rašo: "... gyvenimas kasdien darosi sunkesnis. IRO perdavė mus vokiečių žiniai, kitaip sakant, paliko Dievo valiai. Jokio išsigelbėjimo nematyti. 3 metus veltui laukiau sveikatos, dabar, prasidėjus karui Korėjoje, laukiu ir čia ateinančią raudonųjų, kurie išvaduos iš ligos užbaigdami gyvenimą. LRK-žiaus gėrybių šaltinis BALFas visą dėmesį sukonzentravęs į emigraciją. Jeigu jūs, mieli tautiečiai, ateisite LRK ir kartu mums į pagalbą, tai aš dar vis tiek tikiuosi sulaukti mūsų Tėvynės prisikėlimo. O buvo laikų, kad dėl silpno maisto kasdien mirdavo po kelis ligonius ir lavoninėje net vietos pritrūkdavo, tačiau LRK pavyko dalį išgelbeti..."

LRK savo laiškuose irgi prašo daryti viską, kad šalpos darbas būtų tęsiamas kiek galima ilgiau. Tačiau Woomeros lietuvių gyvenime papūtė nauji vėjai. Iš prieš kelis mėnesius buvusių kelių dešimčių dosnių tautiečių dabar pasiliko tik keletas. Ir likusieji sparnus pakėlė įvairių miestų linkui. Platus šalpos darbas pasidarė visiškai nebeįmanomas ir su dideliu gailėsčiu teko pranešti LRK Vokietijoje susidariusią padėtį.

Paskutiniame savo laiške LRK Pirmininkas prašo: "... Jei Jūsų kolonija subyretų, gal galėtumėte rasti kitą lietuvišką koloniją, kuri sutiktų sąrašuose suminetus asmenis ir toliau šelpti..." Būtų labai lauktina, kad didesnieji ALD skyriai ar didesnės lietuvių kolonijos paimtų šelpti čia išvardintų ligoninių lietuvių ligonius, jei ne visų, tai bent vienos kurios.

Pagalbos ranką ištieskime neatidėliodami - gelbėkime TBC ligonius lietuvių Vokietijoje.

L i g o n i ų s a r a š a s.

I. (23) Heilstätte HUNTLOSEN ū. Oldenburg, Germany:
Babonas Kazys, Bajoraitis Ignas, Benderytė Irena, Čižauskas Bronius, Janulis Antanas, Jankutė Irena, Krajauskienė Petronėlė, Gecas Feliksas, Macijauskienė, Makrickas Kazys, Mažutis Aleks. Noreika Petras, Radzevičius Mikas, Skriveckas Karolis, Šeštakauskas Vincas, Baužys Povilas, Federavičienė Magdelerė, Zukauskas Kleopas.

Sioje ligoninėje ligonių seniūnas - Br. ČIŽAUSKAS

II. (23) Heilstätte HAHN i. Oldenburg, Germany.
Bungardaitė Ursulė, Barynas Jonas, Breivė Jurgis, Čiuprinskaitė

AUSTRALIJOJOS LIETUVIS - 13 - 1950 m. rugsėjo 4 d.

Danutė, Močekvičius Saliamonas, Švambarys Rimvydas, Jakimčius Antanas, Žukauskas Vladas, Zubrytė Adele, Sarpalius Stasys, Bračnaidėris Gustavas.

Sioje ligoninėje ligonių seniūnas - J. Barynas.

III. (20b) HANNOVER-MUENDEN, Vereinkrankenhaus, Abt. Neumuenden, Germany.

Verikas Aleksandras.

REDAKCIJA: Tie tautiečiai, kurie dėl kurių nors priežasčių siuntinio negali išsiųsti, bet norėtų sergantiems lietuviams pagelbėti, savo aukas gali siųsti AL Administracijai, nurodydami, kam siuntinys turi būti pasiųstas. Mes pasirūpiname siuntinius tuoj pat išsiųsti. Aukotojų adresai bus dedami į siuntinius. Visos apyskaitos bus skelbiamos AL, o pinigines apyskaitos laikomos AL administracijoje ir galės būti kiekvieno aukotojo žiūrimos.

Spaustuose

KULTŪRINĖS IR TAUTINĖS ORGANIZACIJOS REMIA SPAUSTUVĖS KŪRIMĄ.
"TIK NETRUKDYKITE MŪSU..." PASKOLA ARTĖJA PRIE SĖKMINGOS UŽBAIGOS.

"Lietuvių Kultūros Fondo Australijos Apygardos Melbourno Skyrius, suprasdamas nepamainomą spaudos reikšmę lietuvių kultūros išlaikymui ir kėlimui, skiria iš savo kuklios kasos penkiolika svarų paskolą "Australijos Lietuvio" organizuojamai spaustuvei paremti.

Tikimės, kad šita maža suma bus "kaip tas grūdas, mestas į derlingą dirvą ir neš šimteriopą vaisių".

(pas.) L. Baltrūnas

Už LKF Melbourno Skyr. Pirmininką

(pas) P.A. Raulinaitis
Iždininkas

"Įvertindami Jūsų dideles pastangas įkurti lietuviškos kultūros židinį Australijoje siunčiame iš savo kuklių lėšų £5 paskolą spaustuvės reikalams. Linkime sėkmingai užbaigti pradėtą darbą ir išleisti spaustuvėje laikraštį ir knygas."

(pas.) V. Ilgūnas
Iždininkas

(Pas.) Ant. Rūkštelė
ALB-nės Adelaides Skyr. P-kas

Jau anksčiau paramos atsiuntė Akademinio Skautų Sąjūdžio Adelaidės Skyrius (£10) ir Melbourne Sporto Klubas.

Didžiausius sunkumus, kaip pasirodė, sutikome ne ten, kur jų tikėjomes. Daugiausia laiko ir energijos reikalauja Gazo ir Elektros bendrovių istaigų durų varstymas... Visada maloniai ir mandagiai sutinkami, visada pažadama "tuoj pat" viską sutvarkyti ir... pažadais viskas ir lieka! Po kelių dienų vėl tas pat ir t.t. Sėdinčiųjų tarnautojų veiduose taip ir galima išskaityti: "Dėl Dievo meilės, netrukdykite mūsų!" Na, gal vis kaip nors dasibelsime...

Paskola nenustoja plaukusi ir artėja prie sėkmingos užbaigos. Betruksta jau vos apie 100 svarų, bet ir ši suma kasdien menkėja ir reikia tikėtis, kad po kelių savaitių bus iššemta. Ir irengimai bus baigti, ir spaustuves ratai pradės riedėti...

A.G.: "Gaila, kad negaliu daugiau prisidėti, nes esu sanatorijoje"	£1
Brone Silviene, Holden Camp, W.A.	"5
Antanas Gavelis, Adelaide,	"2
P. Alekna, St. Kilda, Vic.	"1
A. Pridotkas, Melbourne, Vic.	"1
A. Jucius, Hobart, Tas. "Daug laimės ir pasisekimo"	"2
Grazina Norvydaite, 3 metų amžiaus, aukoja	"1
Vyt. Vaitkus, Geelong, Vic.	"1
J. Dočkus, Cringila, NSW: "Stiprybės ir ištvermės"	"4
J. Gvaizdaitis . (auka).	"1
P. Dranginis, Carlton, Vic. (auka)	"1
Stepas Jablonskis, Beacon, W.A., papildomai siunčia	"3
J. Varškys, Melbourne, Vic.	"15
Vl. Kazokas, Redcliffe, W.A.	"1
A. Domarkas, Morawa: "Skubu, kad nelikčiau paskutinis, su savo pašalpa lietuviškai spaustuvei"	"1
Balys Balčiūnas, Melbourne	"1
Mečys Bumblys, Melbourne	"1
Petras Balčiūnas, Melbourne	"1
Antanas Matulis, Melbourne	"1
Ignas Alekna, Melbourne	"1
Alf. Venclovas, Lithgow, NSW (auka)	"2
A. Karaziene, Maffra, Vic.	"1
M.K.	"1

(Tasa sekančiame numeryje)

Paskolos lakštų jau išsiuntineta per 70%. Kiti netrukus išsiunčiami.

THE HISTORICAL BACKGROUND OF LITHUANIA

(Continued)

5. The Partitions of Lithuania and Poland.

In the history of Europe one characteristic trend very early strikes the eye: Russia's expansion towards the West, her thrust to the Baltic Sea, her struggle for the "dominium maris Baltici". The Lithu-

anian Grand Duke Algirdas (d.1377) three times successfully campaigned against Moscow. From the end of the fifteenth century, the latent Muscovite menace to Lithuania became very real and immediate. In the East, beyond the Dnieper, in the distant lands of her vassal Russian dukes, Lithuania had no definitely fixed or stable frontiers. To protect these vast territories, to organise the defence of their frontiers, was a very difficult task with the means and resources available at that period. One after another, these far-flung Lithuanian provinces were occupied by Muscovy. In the sixteenth century the key to the Dnieper, Smolensk, was seized, constituting a direct threat to Lithuania. Stephen Batory, the ruler of the Lithuanian-Polish Commonwealth, succeeded, by dint of great effort, to stay the aggression of Ivan IV and to prevent him from reaching Livonia and the Baltic Sea. But the Russian policy of expansion was resumed and pushed with even greater vigour under Peter the Great. This policy was primarily directed against the Lithuanian-Polish State. Russia gained considerably in power after the Seven Years' War, and her aggressiveness increased in proportion. Among the methods used by her rulers, especially Catherine II, to attain their ends were: disruption of the Lithuanian-Polish State from within, by preventing the formation of a stable monarchical government; support of the Liberum Veto, so that the government should be permanently weak and the state have neither stable

AUSTRALIJOJOS LIETUVIS - 16 - 1950 m. rugsėjo 4 d.

finances nor a strong army; interference in the elections of the King, and the like. A coalition with the Hohenzollerns and Hapsburgs was formed for the express purpose of dismembering the Lithuanian-Polish state and sharing its territories.

The first partition (1772) seemed to awaken the people of Lithuania and Poland to a sense of reality. Feverish attempts were made to push through the most urgent reforms but were prevented from being carried out by the rapacious neighbours, with Russia at their head. The second partition took place in 1793. Only by brute force and massive arrests was the Lithuanian-Polish Diet, which met at Gardinas (Grodno), made to acquiesce in the partition.

Lithuania and Poland refused to accept the fate imposed at Gardinas. A desperate effort to meet force with force was made. At the head of the rebellion was General Thaddeus Kosciuszko, a Lithuanian, who had fought on the American side in the Revolution. Upon its outbreak, Colonel Jokubas Jasinskis formed a provisional Lithuanian government. But General Kosciuszko insisted on a central government for both countries. However he, too, thought it necessary to have an Executive Council for the Grand Duchy of Lithuania, which, except for foreign affairs, had much the same attributions as the Supreme Polish National Council. When the rebellion was drowned in Polish and Lithuanian blood, the third partition took place (1795). Russia appropriated for herself nearly the whole of ethnographic Lithuania up to the Baltic Sea, leaving to Prussia only the Lithuanian territory south of the Nemunas (the province of Suvalkai). The Treaty of Tilsit (1807) joined this province to the Duchy of Warsaw, which a subsequent Congress of Vienna (1815) also gave to Russia. Thus the whole of the Grand Duchy of Lithuania passed under Russian rule.

EXPLANATIONS - PAAIŠKINIMAI

Pastaba: Žodžių tarimas skliausteliuose duotas tik dėl orientacijos. Geriausia nežinomo žodžio ištarimą klausti australą. Netaisyklingų veiksmažodžių duodamos trys pagrindinės formos: bendratis (to write), būtasis laikas (wrote) ir būtojo laiko dalyvis (Written).

Partition (pārtišen) - padalinimas
trend - kryptis
very - labai

early - anksti
 strikes the eye - krinta į akis
 expansion - ekspansija, veržimasis
 toward - link, į (vakarus)
 thrust -(trast) - veržimasis
 struggle (stragl) - kova, pastangos
 successfully (saksesfully) - sėkmingai
 campaign (kempein) - vesti karą, karo žygis
 latent (leitint) - paslėptas
 menace (menes) - grūmojimas, grėsmė
 real - realus
 immediate (imidiaet) - tiesioginis, betarpiškas
 beyond - anapus
 distant - tolimas
 vassal - vasalas, valdinys
 definitely (definitly) - aiškiai, tikrai
 fixed - nustatytas, užfiksuotas
 stable (steibl) - pastovus, tvirtas
 frontier - siena, riba
 protect - ginti; gynimas
 vast - platus
 organise - organizuoti
 defence - gynimas
 difficult - sunkus
 task - uždavinys
 means (mynz) - priemonė
 resource - išteklius
 key (ky) - raktas
 seize (syz) - užkariauti, užgrobti
 constitute (konstitjut) - sudaryti
 direct - tiesioginis
 threat - grėsmė
 ruler - valdovas
 succeed - pavykti, turėti pasisekimo
 by dint of great effort - didelėmis pastangomis
 to stay - sustabdyti
 aggression (egrešen) - agresija, užpuolimas
 prevent (privent) - neleisti
 resume (rizjum) - vėl pradėti (darbą...)
 to push - stumti
 vigour (viger) - jėga, galia, energija
 Peter the Great - Petras Didysis

primarily - pirmiausiai, svarbiausia
 direct - nukreipti
 gain - įgyti, laimėti
 Seven Years' War - septynių metų karas
 in proportion - santykyje, proporcingai
 especially (ispašely) - ypatingai
 attain (etein) - pasiekti
 ends - tikslai
 disruption (disrapšen) - sudraskymas, suplėšymas
 preventing - kliudant, užbėgant už akių
 Librum Veto - veto teise, pagal kurią vienas parlamento daly-
 vis turi teisės nesutikti su daugumos nutarimu ir
 pareikšti savo "veto", tuo paversdamas visą nuta-
 rimą niekais. Palygink šių dienų veto teisę Jung-
 tiniuose Tautose, kuria ypatingai naudojasi So-
 vietų Rusija, niekais paversdama visą J.T. darbą.
 permanently - pastoviai, nuolatos
 weak (uyk) - silpnas
 neither - nor - nei - nei
 interference (interfyrens) - kišimasis
 and the like - ir tam panašiai
 for the express purpose - siekiant tikslo
 dismembering - suskaldymas
 share - dalyti
 seem - atrodyti
 sense - pjūtis; protas
 a sense of reality - tikrovės supratimas
 feverish - karštligiškas, desperatiškas
 attempt - mėginimas
 to push through - pravesti
 the most urgent reforms - pačias būtiniausias reformas
 from being carried out - nuo jų įvykdymo
 rapacious (repeišes) - godus
 brute (brūt) - gyvuliškas, brutalus
 massive - masinis
 acquiesce (ekvies) - nusiraminti
 refuse - atsisakyti
 accept - priimti
 fate (feit) - likimas, lemtis
 impose (impuz) - uždėti (mokesčius ir pan.); apgauti
 meet, met, met - sutikti
 rebellion (ribeljen) - sukilimas, maištas

fight, fought, fought (fait, fōt) - kovoti, muštis
 outbreak (autbreik) - išsiveržimas (karo, ligų)
 insist (insist) - reikalauti, laikytis savo
 however - kaip bebūtų, tačiau
 too - taip pat
 Executive Council - Vykdomoji Taryba
 foreign affairs - užsienio reikalai
 same attributions - tas pačias teises, tuos pačius pažymius
 drown (draun) - prigirdyti, paskandinti
 blood (blad) - kraujas
 appropriate - pasisavinti
 The Treaty of Tilsit - Tilžės Taikos sutartis
 join (džoin) - prijungti
 subsequent (sabsikvent) - sekantis, sekąs po kito
 decision (desižn) - sprendimas
 Thus - tokiu būdu
 pass - patekti, pereiti

OUR CHILDREN

Charley (to his father): "Is it true that some persons can write with their eyes shut?"
 His father: "Certainly."
 Charley: "And you, can you sign your name with your eyes shut?"
 His father nods his head.
 Charley: "Well then, shut your eyes and sign my school report"

Some persons - kai kurie žmonės
 to write, wrote, written - rašyti
 eye (ai) - akis
 to shut, shut, shut - uždengti, sumerkti (akis)
 certain - tikrai
 to sign (sain) - pasirašyti
 to nod - linkterėti
 well then - puiku, taigi
 report - pranešimas
 School report - mokyklos pažymejimas

A D I P L O M A T

Little Tommy, who was taking tea with a neighbour, was given a piece of bread and butter. He said "Thank you" very politely.

"That's right, Tommy," said the hostess. "I like to hear little boys say "Thank you".

"Well", said Tommy, "if you want to hear me say it again you might put some jam on it".

Diplomat (diplomēt) - diplomatas
to take tea with - gerti arbata su
neighbour (neibor) - kaimynas (ė)
bread and butter - "buterbrodas", duona su sviestu
piece (pys) - gabalas
polite (polait) - mandagus
hostess - šeimininkė
jam (džem) - marmeladas

S H E I S N O T C U R I O U S

Mistress (to friends in drawing-room): "Yes, my maid can be relied upon not to meddle with my personal things - (as maid enters) - Mary, go and fetch me the letter from my dressing-table".

Maid: "Yes, madam. The one about your brother's wedding or the one about the charity bazaar?"

curious (kjuries) - smalsus
mistress - šeimininkė, ponis
drawing-room (drōing-rūm) - gyvenamasis kambarys
maid - namų tarnautoja
to rely upon - pasitikėti
to meddle with - kištis į ką nors
to enter (ente) - įeiti
to fetch - atnešti
dressing table - tualetinis stalas
wedding - vestuvės, vedybos
charity - labdarybė
bazaar - (labdaringas) vakaras

 NEW CONFIDENCE AMONG U.N. TROOPS IN KOREA

UN forces are confident that they have reached the turning point of the Korean war. Returning to Korea for a fourth visit since the outbreak of the war, I have found a new confidence among Americans and South Korean soldiers alike.

There is no concealing the tremendous build-up of American men and material still pouring into the country, and no mistake in the wonderful improvement in morale.

From Fusan, where ordnance yards bristle with great new tanks just arrived from America, to the dead littered village of Tabudong - high water mark of the Communist advance 12 miles north of Taegu - there were numerous pointers to indicate that the Americans and South Koreans have won a grim battle for time, and are close to stabilising their defence line around their bridgehead. (Advertiser, Adelaide)

Confidence - pasitikėjimas

among - tarp

reache - pasiekti

turning point - posūkis, posūkio taškas

outbreak (autbreik) - prasiveržimas, (karo)

alike (elaik) - vienodai

conceal (kensyl) - užslepti, paslėpti

tremendous (trimendęs) - milžiniškas

pour - tekėti, ištekti

mistake - apsirikimas, klaida

wonderful - stebetinas

improvement - pažanga

ordnance - artilerija

bristle -(brisl) - priešintis

arrive - atvykti

dead - išmiręs

dead littered - sunaikintas

village (vilidž) - kaimas

numerous - skaitlingas

pointer - rodyklė

indicate - nurodyti, parodyti

grim - žiaurus

bridgehead - prietiltilis, pirmyn išsikišusios dalys

L E T U S K N O W A U S T R A L I A

COMMONWEALTH OF AUSTRALIA

A u s t r a l i a, the smallest continent, lies south-east of the chief land mass of the globe. It is connected with the Old World by the partly submerged, but high, mountain ranges constituting the East Indian Archipelago. It is one of the lowest in elevation of any great land areas. With Tasmania, Australia comprises an area of about 2,974,581 square miles. Bounded on the east by the Pacific and on the west by the Indian Ocean, it lies between longitudes 110° E. and 155° E. It is bounded on the north by the Timor and Arafura Seas and Torres Strait, and on the south by the Southern Ocean. It lies north and south between parallels of latitude 10° S. and 45° S. (including Tasmania).

Origin of the Name.

The name Australia was given to the southern continent by the great English navigator, Matthew Flinders. Before his time it was generally called New Holland, which title was used in official despatches for 40 years after Flinders recommended the present name.

No part of Australia was known to Europeans before the end of the 16th century. Louis de Torres, second in command of the De Quiros Expedition of 1606, discovered the strait between Papua and Cape York (north extreme point of Australia), now termed Torres Strait. About the same time the Dutch ship Duyfken entered the Gulf of Carpentaria. Dutch ships traveling from the Cape to the East Indies frequently encountered the Australian coast in the first half of the 17th century and gradually charted the whole western outline from the Gulf of Carpentaria to Cape Leeuwin. But a Dutch map published in Louvain in 1597 indicates roughly the eastern and western coasts of Australia. In 1642 the famous Dutch navigator, Abel Tasman, discovered the island which now bears his name, though he did not know it was an island. Thus the great Southern Land came to be known as New Holland and the name struck for nearly 200 years.

(To be continued)

=====

LIETUVOS TSR BIUDŽETAS

Lietuvos okupantai paskelbė 1950 metams valstybės biudžetą, pagal kurį numatoma gauti pajamų 1.381.448.000 rublių, gi išlaidų 1.352.912.000 rublių. Reikia pastebėti, kad be šio LTSR biudžeto Lietuva dar turi kitą - Visasąjunginį biudžetą, į kurį suplaukia daugelis labai svarbių krašto pajamų (susiėkimo- gelež. pajamos, muitai, akcizai ir kt.). Visos šios lėšos tenka jau nebe Lietuvos TSR, o Maskvai, kuri jas naudoja raudonosios armijos, NKVD ir pan. reikalams. Iš jų aprūpinamas ir milžiniškas TSRS apginklavimas, kuris šiaip jau LTSR biudžete nėra netgi numatytas.

SKURDAS PAVYZDINGAME KOLCHOZE

Iki šio laiko vilniškis "Tėvynės Balsas" vis dar privengdavo rašyti apie Lietuvos kolchozus ir darbo žmonių gyvenimą juose, kad neatbaidytų tremtinių nuo grįžimo į Lietuvą, nes juk nuo senų laikų kolchozų lietuviai bijo kaip maro. Tačiau patys pamate, kad ylos maiše nepaslepsi. Suskato tad juos visokiais būdais girti. Ir štai, "T.B." 33 Nr. atspausdino platų dabartinio gyvenimo pavyzdingame Klovainių kolchoze (Žemaitijoje) aprašymą. Skaitant šį aprašymą skaityt oji susidaro išpūdis, kad tikrai ten jau rojūs: upės pienu teka...Deja, kai kur prasikiša ir žiaurį tikrovė. Korespondentas (V. Kalinauskas), aprašydamas "milžinišką" kolchozininkų uždarbį šiame pavyzdingame kolchoze, patiekia ir šio uždarbio normą: "už darbo dieną kolūkiečiai gavo po 5 kg grūdais, po 1 rublį, po 140 gramų cukraus, po 4 kg šieno..."

Na, mieli broliai užjūriuose, perkainokite šiuos produktus

AUSTRALIJOJOS LIETUVIS - 24 - 1950 m. rugsėjo 4 d.

savo krašto pinigais ir palyginkite su jūsų krašto uždarbiu! Susidarysite puikų vaizdą, kiek mažai uždirba Lietuvos žmoguskad ir geriausiame kolchoze.

Redakcija: Australijoje būtų maždaug 1 šil.6 pensai, jei neperdedame...

DAINU ŠVENTĖ ŠILUTĖJE

Birželio 18 dieną Šilutėje buvo suruošta dainų šventė, kurioje dalyvavo, pasak "T.B.", apie 1500 dainininkų, 300 skudutininkų, 420 šokėjų. Dirigavo R. Utakis ir B. Ralys, Šokiams vadovavo T. Pastarnokaitė. Ypatingo susidomėjimo sukėlęs Rusnės choras, kurio eilėse netgi 70 - 80 metų žmonės savo dainomis liaupsino Staliną.

KUPIŠKĖNU MITINGAS

"Pavasario" kolchoze į mitingą buvo suvaryti visi kolchozininkai, kurio metu kalbėtojai pareiškė:

"Amerikos imperialistai išiveržė į Korėją. Tačiau imperialistų kėsiai bus sužlugdyti. Kad laimėtume taiką, mes dar glaudžiau susitelkime apie mūsų bolševikų partiją, visos pažangiosios žmonijos vadą draugą Staliną. Mes turime pasiaukojamu darbu stiprinti mūsų tėvynės galią."

Panašūs mitingai su lygiai to paties turinio pareiškimais įvyksta ir visose kitose Lietuvos vietovėse.

NETAISYTI KELIAI.

Salako valsčiaus "Draugystės" kolchozininkas A. Kanišauskas skundžiasi "Tiesoje", kad "kelias Tartokų kaime, esantis Salako-Ignalinos ruože, yra visiškai užleistas ir netaisomas. Čia nėra net griovių, neprivažta žvyro." Panašių skundų yra ir daugiau. Gal joms padažnėjus, beveik visi Lietuvos kolchozininkai sieną pajūtės metu buvo išvaryti kelių taisymo darbams.

DIDELIS BROKAS

Gaudami mažą atlyginimą ir už tą patį nieko negalėdami nusipirkti, Lietuvos darbininkai nesistengia kelti gamybos lygio ir mažinti netinkamų gaminių skaičių, ko labai norėtų komunistų partija. Neretomis progomis "Tiesa" šiam reikalui skiria eilę straipsnių, netgi vedamuosius. Taip birželio 30 d. Nr. 153 kaltina eilę fabriku, kuriuose gaminami netinkami gaminiai. Juose "brokas dar nėra išgyvendintas ir valstybei daromi milžiniški nuostoliai". Iš pradžių laikraštis mėgina darbininkus įtikinti geruoju, tačiau, atrodo, ir pats tuo netiki, nes to paties straipsnio pabaigoje šaukiasi prokuratūros pagalbos.

TENKA SUSIMASTYTI

"Tremties" 5 Nr. Simas Miglinas, kalbėdamas apie Amerikos Lietuvių Tarybos atsišaukimą, raginanti lietuvius paremti kovą prieš bolševizmą, išskeldamas faktus, kad atsiranda lietuvių, norinčių stoti savanoriais į kovą prieš bolševizmą, pažymi:

"Tačiau čia pat tenka ir susimąstyti. Nemaža lietuvių vyrų, kovojusių prieš bolševizmą praėjusio karo metais, pasiekę Vakarų Europos likučius susilaukė sunkios nedalios. Jie ilgą laiką buvo laikomi belaisvių stovyklose, gi iš jų paleisti daugelis negavo jokios globos. Jiems buvo uždarytos durys visų emigracinių įstaigų. Gyvendami tarp vokiečių ir negaudami jokios globos, tie vyrai turėjo pakęsti didžiausią pažeminimą ir paniekimą tik dėl to, kad jie kovojo prieš savo tėvynes pavergėją, kurio valiai Lietuvą jau buvo Jaltos konferencijoje nurašyta. Dėl Lietuvos laisvės kiekvienas lietuvis visada pasirašys pačiai didžiajai aukai. Tačiau turi būti aišku, kad tos aukos sudedamos ant Lietuvos laisvės aukuro." Toliau autorius rašo:

"Jei šių dienų politikai yra būdingas išrokavimo broožas, tebūna šiuo atveju leista ir mums pasisakyti tai, ko mes norime: - Lietuvos laisvės, tik ne tokios, kokią savu laiku patikrino britai, ir lenkams ir lietuviams pažadėdami Vilnių! Kai mūsų siekimai bus patvirtinti pasauliui laisvę žadančiųjų, tada ir kova bus prasminga ir brandi. Būkimę dar daugiau čia atviri: lietuvis gerbia kiekvieną, kovojantį dėl savo laisvės, bet jis taip pat nori būti suprastas kovoje dėl savo krašto laisvės. Lietuvis negali eiti kovoti už pietų korėjiečių laisvę, jei jo auka nebus pažadėta įskaityti į Lietuvos laisvės sąskaitą!"

LTSR KREPŠININKAI V. AZIJOJE

Lietuvos TSR krepšininkai, nežiūrint jų gana silpno sąstato, vis dar tebėra vieni geriausių visoje Sovietų Sąjungoje. Birželio 18 d. Kauno Kūno Kultūros Instituto krepšinio komanda išskrido į Vidurinę Aziją, kur ji žaidė su kitomis "brolišku" respublikų komandomis. Lietuvių komandą sudarė: Petkevičius, Lagunavičius, Sercevičius, Sabulis, Jakubauskas, Butautas, Timleris. Komandai vadovavo St. Butautas.

KAIP GYVENA DR. VYDŪNAS

Žinomas mūsų rašytojas Vydūnas šiuo metu gyvena britų zonoje, Detmoldo mieste. Nežiūrint jo senyvo amžiaus, veteranas gerai jaučiasi. Daugiausia laiko praleidžia berašydamas ir be-taisydamas savo anksčiau paruoštus raštus. Baigia naują veika-lą, kuri atiduos spaudai. Dėliai didelio lietuvių išblaškymo, stovyklų perkilnojimo, Dr. Vydūnas neturi galimybes aplankyti lietuvių stovyklas, kurias labai mėgsta. Tačiau visada labai nuoširdžiai domisi mūsų reikalais. Pragyvena iš vokiečių val-džios skiriamos kuklios pensijėlės.

MORI TRAUKTIS I VAKARUS

Rusų zonos pasieniuose gyvenantieji tremtiniai dėlei pasku-tinių įvykių gerokai susijaudino. Jie jaučia, kad gali ateiti sprendžiamoji diena ir jie pirmieji bus naujos ir baisios ag-resijos aukomis. Tuo reikalu jų vadovai nekartą jau kalbino sąjunginių valstybių ir vokiečių vadovus. Tokiais motyvais per-kelimai betgi atsisakyta daryti, girdi, kad nekiltų panika vo-kiečių gyventojų tarpe...

NAUJAS VOKIETIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ADRESAS

Vokietijos Tremtinių Bendruomenės naujai išrinktoji Krašto Valdyba pasiskirstė pareigomis: pirmininkas - inž. Pranas Zundė, vice-pirmininkas - Erdmonas Simonaitis, sekretorius ir išdi-ninkas - Pranas Karalius. Savo būstinę įkūrė Detmoldo mieste, Britų zonoje. Naujasis adresas yra toks: (21a) Bad SALZUFLEN, Baumstr.17, Germany, Brit. Zone.

Naujoji valdyba tvarkys ir Lietuvių Kalbos Vadovo prenume-ratos reikalus.

PADĖS NEIŠEMIGRUOJANTIEMS

Rugpjūčio pradžioje Bavarijos užsienio reikalų ministerija sukviė tarpžinybinį pasitarimą Vokietijoje pasiliekančių trem-tinių reikalu, kuriame dalyvavo katalikų, protestantų, YMCA ir kt. organizacijų, kurios vienu ar kitu būdu rūpinasi tremti-niais, atstovai. YMCA atstovai patikino, kad ši organizacija ir toliau rūpinsis tremtinių kultūriniais bei švietimo reika-lais. Daranti žygįs įsteigti tremtinių mokyklas, kurių laiky-mo išlaidas apmokėsianti HICOG. Esą numatomas tremtinių grupa-vimas ir pagal tautybes. Taip Memmingeno stovykloje busių i-kurta 1.100 negalinčių išemigruoti pabaltiečių, Mittenwalde - ukrainiečiai, o Leupheime lenkai ar ukrainiečiai. Salpos atsto-vai pabrėžė, kad ir toliau bus neužmiršti emigracijos reikalai.

L A I Š K A S R E D A K C I J A I

P. Redaktoriau,
 Prašome Tamstą paskelbti artimiausiame T.redaguojamojo laikraščio numeryje šį laišką AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SKYRIAMS:

"Australijos Lietuvių Bendruomenės Laikinis Organizacinis Komitetas, vykdydamas VLIKO pavestą darbą - persijungimą į Pasaulinę Lietuvių Bendruomenę Australijoje, - kol bus paruoštas Krašto Statutas (ruošia Liet. Teisininkų Draugija Australijoje) informuoja visus esančius lietuvių skyrius Australijoje sekančiais:

1. Vadinamės Australijos Lietuvių Bendruomenė.
2. Apygardų ribas apima valstijų ribos: N.S.W., Victoria, S. Australia, Queensland, W. Australia, A.C.T., Tasmania. Centrai - tų valstijų sostinėse. Northern Territory priklauso Pietų Australijai. Valstijose, kur yra tik vienas skyrius, sudaro apylinkes, arba (dėl mažo lietuvių skaičiaus) seniūnijas.
3. Prašome visus skyrius pasisakyti dėl atstovų suvažiavimo datos ir vietos Krašto Tarybos rinkimams praveisti. Laikinis Organizacinis Komitetas iš savo pusės siūlo suvažiavimui Sydney'ų gruodžio mėnesio pabaigoje.

Pastaba: Siunčiant pranešimą prašoma nurodyti toj vietovėj gyvenančių lietuvių apytikrų skaičių.

Adelaide,
 1950.IX.1.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
 LAIKINIS ORGANIZACINIS KOMITETAS

AUSTRALIJOS LIETUVIS

- 28 -

1950 m. rugsėjo 4 d.

JAU PASIEKĖ MUS LIETUVIŠKOS RAIDĖS LINOTIPUI

Baigiant spausdinti laikraštį gavome pirmuosius laiškus iš JAV su lietuviškomis raidėmis linotipui. Per porą savaičių, atrodo, gausime jau visas mums reikalingas raides.

Stebėtinas Amerikos firmų punktualumas! Raidės užsakytos tik rugpjūčio 8 dieną, o rugpjūčio 30 d. jau gavome! Vos 3 savaitės! Dvi savaitės tenka atmesti oro paštui, taigi, specialų užsakymą išpildė per 3-4 dienas.

Didžiausi sunkumai su australų firmomis. Montavimo darbai niekaip vis dar neužbaigiami, nors jau dvi savaitės kaip pradėti. Tikra peckelynė... Elektros ir gazo įvedimų niekaip negalime dasibelsti.

NUSIŠOVĖ LIETUVIS

North Glenelgo (Adelaide) imigrantų stovykloje rastas negyvas Emilijus Kasperaitis, 39 m. amžiaus su persauta galva. Šalia jo gulėjo 0.22 kalibro šautuvas.

Nusizudymo priežastis, kiek patirta, yra netvarkingo gyvenimo, girtuokliavimo ir silpnavališkumo paseka.

JAU PLAUKIA PRENUMERATA 1951 METAMS

Birutė Šeštokaite, Newport (Melbourne) jau šeštoji atsiuntė prenumeratą 1951 metams.

Pažymėtina, kad šiais metais prenumerata pradėjo plaukti žymiai anksčiau, kaip praėjusiais metais. Jau dabar galime užtikrinti, kad sutvarkę galutinai mūsų spaustuvę ateinančiais metais galėsime duoti mūsų skaitytojams bent du kartu daugiau turinio, kaip šiais metais.

125 PRIMOKĖJIMAI UŽ LIETUVIŲ KALBOS VADOVĄ

Iki šiol gauta viso 125 primokėjimai už Lietuvos Kalbos Vadovą iš bendro 234 užsisakiusių ir įmokėjusiųjų po 15 šilin. Prašome visus tuos, kurie dar primokėjimo neatsiuntė, jį atsiųsti, gi tie tautiečiai, kurie primokėti nesutinka, prašomi pranešti, kaip pasielgti su jų įmokėtais 15 šilingų.

Dalis mūsų skaitytojų dar yra nepratęsę prenumeratos II pusmečiui. Prašome pratęsti artimiausiu laiku, nes nepratęsusiems nutrauksime AL siuntinęimą.

S K A U T I Š K U O J U T A K U

Redaguoja vyr. sktn. A. Krausas

VIKTORIJOS TUNTO PARENGIMAS - Rugsėjo 17 d. Viktorijos Tuntas ruošia lietuviškajai Melbourno visuomenei viešą parengimą su plačia programa. Programa bus įvairi ir įdomi. Po programos jauskus pasilinksminimas. Tuo parengimu susidomejimas didelis. Ypač gausus Melbourno jaunimas laukia to parengimo.

LIETUVIAMS SKAUTAMS LEISTA VEIKTI - Neseniai įvykęs visų Australijos provincijų australų skautininkų suvažiavimas Adelaidėje leido lietuviams skautams veikti tautiniais vienetais, kurie turi registruotis vietos australų tuntuose, dėvėti australų skautų uniformas. Leidžiama tik lietuviška lelijelė ir kaklaraištį dėvėti. Viktorijos provincijos Australų Skautų Vadija net sutiko ir lietuviškos trispalvės juostelę ant dešinės kišenaitės leisti dėvėti. Tuo reikalu Rajono vadas greitai laiku išsiuntinės aplinkraštį, plačiau nusakanti šį klausimą.

NAUJAS RAJONO VADO ADRESAS. - Rašant Rajono Vadui prašoma naudotis šiuo nauju adresu: Mr. B. Dainutis, 314 Albert Rd., Sth Melbourne, Vic.

MELBOURNO IR APYLINKĖS SESĖMS. - Norėdamos sesės registruotis ir palaikyti ryšį su Sesiarija iš Melbourno ir apylinkės rašo Sesiarijos atstovei šiuo adresu: Miss D. Giedraitytė, 26 Northcote Rd., Armadale, Vic.

JAMBOREE ŽURNALAS. - Leidžiamas Tarptautinio Skautų Biuro žurnalas "Jamboree" birželio numeris paskirtas DP skautams. Jame tilpo čekoslovakų, estų, vengrų, jugoslavų, latvių, lenkų, rusų, ukrainiečių ir baltgudžių skautų veiklos trentyje aprašymai. Lietuvių Skautų Vadija savo spaudos bendradarbiams padėdė paruošti medžiagą liepos mėn. Už mėnesio to žurnalo numeris pasieks mus. Žurnalas gausiai iliustruotas nuotraukomis iš DP skautų gyvenimo.

=====

KA PARVEŽĖ PONAS MENZIES

Australijos minister.pirmininkas p. Menzies po šešių savaitių kelionės po pasaulį vėl grįžo namo. Jis aplankė Londoną, J.A.Valstybes, Kanadą, Japoniją ir Naująją Zelandiją. Visur konferavo su tų valstybių politikos, karo ir ūkio vadovais, "įstatė" Australiją į tinkamą vietą. Jo kelionės išdavos Australijai

yra labai reikšmingos tiek dabarčiai, tiek ir ateičiai.

Visų pirma Australija gavo iš Tarptaut. Banko 250 mil.dolerių paskolą, iš kurios 100 mil. duodama tuoj pat, o kita dalis - 150 mil. - bus duota laike 3- metų. Kaip pareiškė pats ministeris pirmininkas, ši paskola bus sunaudota labiau išvystyti Australijos pramonę ir žemės ūkį, tuo pačiu pakelti gyvenimo standartą.

Tačiau gal vienas iš svarbiausių p. Menzies patyrimų - tai tikras pasaulinės situacijos išsiaiškinimas, kurią jis apibūdino šiais žodžiais: pasaulis "pilnas sprogstamosios medžiagos elementų". Iš čia seka jo pareiškimas, kad Australija turi skubiai ruoštis būsimam karui, "kiečiau dirbti", daugiau gaminti. Žodžiu, ūkis turi būti perorganizuojamas karo meto padėčiai.

Vertinant jo kelionės rezultatus tenka pasakyti, kad jie reiškia nei daugiau nei mažiau, kaip Australijos artėjimą prie J.A.Valstybių ir tuo pačiu nutolimą nuo Anglijos, kaip tai atsitiko su Kanada.

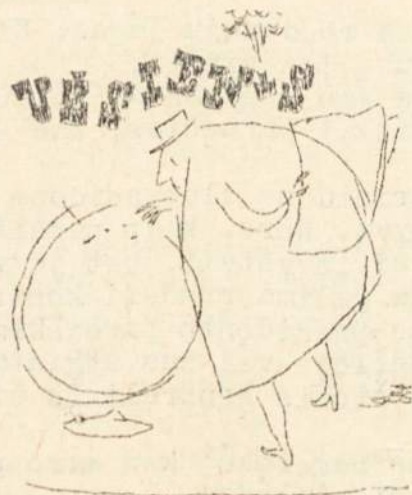
AUSTRALIJOS KARIUOMENĖS DALINIAI PAKELIUI Į KORĖJĄ

Australijos savanorių daliniai jau pergabenti lėktuvais į Japoniją. Po trumpo apmokymo jie bus perkelti į Korėją.

KYLA VILNŲ KAINOS - Vilnų kainos paskutinąją savaitę pakilo 40-50% ir pasieke rekordinę kainą - 183 pensus už 1 svarą (453 gramus). Kaina pakilo dėl didelių užpirkimų karo reikalams.

Ryšy su tuo pakils ir vilnionių gaminių kainos.

- Numatoma, kad Federalinė Vyriausybė netrukus įsteigs civilinės apsaugos instituciją, kurios pareiga instruktuoti gyventojus, kaip apsaugoti nuo modernių ginklų, jų tarpe ir atominės bombos.

KORĖJOS FRONTE

Tris savaites Korėjos fronte buvo kaip ir ramu. Tiesa, raudonieji visą laiką vykdė mažesnio masto puolimus, ypač Pohango rajone, stengdamiesi prasiveržti Fusano link, bet niekur jiems nepavyko giliau įsiveržti į amerikiečių ir pietų korėjiečių linijas. Laimėjimai buvo skaičiuojami tik metrais, o jau sekančią valandą ir tuos pačius turėdavo užleisti kontratakuojančiais amerikiečių

bei pietų korėjiečių armijai. Atrodė, kad gynybos linija jau stabilizavosi.

Tačiau paskutinių dienų žinios iš fronto yra kiek aliarmojančios. Raudonieji pradėjo senai ruoštą didžiulę ofensyvą fronto pietuose, prie Masan. Pirmosios žinios sako, kad jiems pavyko pralaužti amerikiečių linijas gana plačiu ruožu net iki 10 mylių (16 km) gilyn ir užimti svarbius postus, kas sudaro tiesioginę grėsmę Masano uostui, kuris yra raktas ir į Fusaną. Toliau į šiaurę, iki pat Taegu, raudonieji taip pat puola stipriomis jėgomis, noredami nukirsti vienintelį kelią iš Fusano į Taegu, kuriuo eina visas tiekimas Amerikos armijai šiaurinėje fronto dalyje. Paskutiniai pranešimai sako, kad Amerikos armija sulauke ši pavojingą raudonųjų prasiveržimą, tačiau neslepia baimę, jog amerikiečių gynybos linija dar galinti susiaurėti.

Amerikos aviacija nepaprastai aktyviai dalyvauja fronte.

Iš amerikiečių generalinio štabo patirta, kad raudonieji varo pryšakyje moteris ir vaikus per minų laukus, tuo būdu išsprogdindami minas.

Rugsėjo 28 dieną į Korėją išsikėlė 2000 anglų kariuomenės, kuri atvyko iš Hong-Kongo. Po trumpo susipažinimo su padėtimi ir vietos sąlygomis kariuomenė nuskubejo į frontą. Šis britų kariuomenės dalinys yra pirmasis iš viso, kuris atvyko į pagalbą amerikiečių armijai, jau 3 mėnesius desperatiškai kovo-

jančiai prieš daug skaitlingesnes raudonųjų jėgas. Kitos tautos, pažadėjusios pagalbą, neskuba jos siūsti.

Australijos savanorių dalinys jau išgabentas lėktuvais į Japoniją, bet turi būti dar kariškai paruoštas, kad galėtų stoti į frontą.

Nežiūrint to, amerikiečių kariniuose sluoksniuose jau atvirai kalbama apie netolimą ofensyvą, Nors, kaip pareiškama, dabartinių jėgų nepakanka ofensyvai išvystyti, bet jų yra pakankamai kelyje ir joms atvykus bus galima pradėti kontrpuolimą.

Atrodo, kad ir Pietų Korėjos prezidento pareiškimas, jog rugsėjo pabaigoje ar spalio pradžioje vėl bus atgautas Seul - Pietų Korėjos sostinė - remiasi šiomis generalinio štabo informacijomis.

Ir vis dėlto atsakingi asmens pareiškė, kad karo pabaigos netenka laukti anksčiau, kaip apie Kalėdas.

Būdinga pažymėti, kad Prez. Trumanas, paklaustas, ar UN'o armija sustosianti-prie 38 paralelės - Šiaurės Korėjos sienos, - atsisakė į klausimą atsakyti. Iš to daroma išvada, kad šis klausimas dar nėra išspręstas ir greičiausia bus išspręstas ta prasme, kad UN'o armija užimsianti visą Korėją ir ją suvienys. Ta prasme rašė ir W. Lipman.

Atsakinguose kariniuose sluoksniuose pareiškama, kad dabartinė raudonųjų ofensyva yra paskutinės desperacinės pastangos laimėti karą, kuriai nepavykus būtų viskas pralošta.

TRYS RAUDONŪJŲ KLAI DOS

Karo korespondentatai praneša iš Tokio, kad amerikiečių kariniuose sluoksniuose vyrauja nuomonė, jos raudonieji padarė tris taktikos klaidas, dėl kurių jiems nepavyko išmesti amerikiečių iš Korėjos.

Pirma, psichologinė klaida, kad paimtus į nelaisvę amerikiečius jie sušaudė. Tai padarė didelę įtaką Amerikos kariams, kurie dabar nepasiduoda į nelaisvę, o kovoja iki paskutiniųjų.

Antra, strateginė klaida, kad raudonieji nesiveržė Fusano link, kur juos sulaukyti tuo metu nebuvo jokių jėgų, o savo jėgas išsklaidė plačiu frontu, pririšdami jas daugiausia prie Taegu ir šiaurėje.

Trečia, taktinė klaida, kad raudonieji puolimus vykdė rusišku metodu, masėmis ir plačiu ruožu, o ne vokiškuoju - tankų smagaliais suskaldyti amerikiečių frontą ir dalimis sunaikinti. Puldami masėmis raudonieji turėjo didelių nuostolių, o amerikiečių armija galėjusi tvarkingai trauktis.

IEŠKO LAZDOS...

Raudonosios Kinijos vyriausybė jau du kartu kreipėsi į UN'o kaltindama Amerikos aviaciją, esą ji bombarduoja Kinijos miestus Korejos pasienyje. Šitai daroma dėl to, kad Raudonoji Kinija norinti siūsti pagalbą Šiaurės Korėjai ir ieškanti priekabių, kurios pateisintų jos žygi.

KITOS ŽINIOS

+ Japonijos ministerių kabinetas nutarė pašalinti visus komunistus iš valstybinių tarnybų.

+ Švedijos vyriausybė atmetė Rusijos notą, kuria buvo kaltinama Švedijos policija, esą ji persekiojanti tris Latvijos piliečius. Nota parašyta išžuliu ir užgaulingu tonu ir buvo pateikta per ministerijos kurjerį...

+ Rusijos atstovybės Londone leidžiamas laikraštis "British Ally" sustabdomas, esą, dėl mažo skaitytojų skaičiaus.

+ Britanija gavo pagal Marshall'io planą nuo 1948 m. balandžio mėnesio iki 1950 m. birželio 2½ milijardo dolerių.

+ Vakarų Vokietijoje sustabdytas paskutinis komunistų laikraštis "Tribüne der Demokratie". Iš viso komunistai turėjo 15 laikraščių.

+ Naujoje Meksikoje (JAV) išbandytas naujas raketinis ginklas, kuris buvo iššautas į aukštį 135 kilometrus ir po to parašiotu nusileido ant žemės. Raketa yra apie 4 kartus didesnė negu vokiečių buvo vartojama.

+ JAV atstovas UN'o Saugumo Taryboje pareikalavo tuoj pat siūsti į Korėją komisiją ištirti, ar tikrai Amerikos aviacija bombardavusi Kinijos teritoriją Korejos pasienyje.

+ Netikėtai kilęs taifūnas paskandino prie Ceilono 1500 žvejų.

+ Pagal Priimtą įstatymą visose Jungt. Amerikos Valstybėse komunistai turi registruotis teisingumo institucijose.

+ Kaip praneša Britų saugumo policija, rusai labai skubina Rytų Vokietijoje uraniaus gavimą.

+ Senato ir Atstovų Rūmai (JAV) pasiūlė suteikti Ispanijai paskolą 62½ milijono dolerių.

+ Prez. Trumanas pareiškė, kad komunizmas graso pasaulio taikai ir kad ginkluota agresija bus sutikta ginkluota gynyba.

1. Juozas Kėkštas - DIENA NAKTIN, eilė-
raščiai. Buenos Aires 1947 m. . . . 5/0
2. Kun. Kazys Mažutis - MAŽASIS ŽMO-
MIŠKUMO MANIFESTAS 3/0
3. E G L U T Ė, gauta 1 ir 5 Nr.Nr.
žurnalas vaikams. Kaina numerio . . 3/0
4. LIETUVOS HIMNAS 0/4
5. V. Peteraitis - LIETUVIŠKAI-ANG-
LIŠKAS ŽODYNAS, didelis, per 40.000
žodžių. Gavome nedidelį kiekį 1.15.6

Esame jau pritrūkę: Vasyliūno - Liaudies dainos, V. Peteraičio Lietuviškai-angliškų žodynų, mažųjų.

Užsakymus siųsti AUSTRALIJOS LIETUVIUI

MŪSŲ RĖMĖJAI. Paramos "A. Lietuviui" atsiuntė: Jonas Perkamis - 6/0, G. Norkaitis 5/6, H. Kaladė 2/0, Vl. Šablevičius 3/0, P. Šaulys 8/0, St. Gendrenas 2/0 ir Birutė Šeštokaitė 12/0. Vi-
siems nuoširdus ačiū!

TAUTINIŲ JUOSTŲ, KAKLARAISČIŲ, LĖLIŲ, JUOSTELIŲ ir knygas gali-
ma gauti Australijos Lietuvio redakcijoje. Siunčiame paštu. Ga-
lima užsakyti pagal savo pageidavimą.
Kainos: juostų 3 sv., kaklaraiščių 1 sv., lėlių 3 sv., juoste-
lių 5-10 šil.

PRIMOKĖJIMAI UŽ LIETUVIŲ KALBOS VADOVĄ GAUTI (po £1):

58. Rom. Greimas	70. A. Grikepeliene	82. Petras Bielskis
59. J. Varškys	71. Vyt. Samulis	83. Jurg. Vasiliauskas
60. M. Mušinskas	72. P. Koudelka	84. Ant. Jokantas
61. Liudas Jaronis	73. Stasys Aušrota	85. E. Valaitis
62. Br. Navikas	74. Pov. Alekna	86. Step. Jablonskis
63. V. Šeštokas	75. And. Pridotkas	87. O. T.-N.
64. Ig. Rapkevičius	76. Br. Gudonis	88. J. Keblys
65. J. Balbata	77. Anic. Jucius	89. Vl. Kazokas
66. H. Zuromskis	78. Vacl. Raginis	90. Beatričė
67. Jon. Vizbaras	79. Julius Čyžas	91. Alf. Venclovas
68. Juoz. Matikovas	80. Juozas Dočkus	92. J. Žitkevičienė
69. Mečys Kymantas	81. Angelė Kalėda	93. Br. Tirilis

(Taša sekančiame numeryje)

=====

"VYTIES" KLUBO VALDYBOS V I E Š A P A D Ė K A

=====

Adelaidės Lietuvių Sporto Klubo "Vyties" krepšininkai įrodė Pietų Australijos sportuojančiam jaunimui ir šią sporto šaką vis labiau pamegstančiai visuomenei, kad lietuviai tikrai yra verti Europos krepšinio meisterio vardo ir kad tremties jaunieji krepšininkai žengia senųjų veteranų pramintu keliu.

"VYTIES" krepšinio komanda - 1950 m. Pietų Australijos krepšinio meisteris!

"Vyties" Klubo Valdyba dėkoja krepšininkams, iškovojušiem Pietų Australijos Krepšinio Meisterio vardą.

Nuoširdus lietuviškas A Č I U visai Adelaidės lietuviškajai kolonijai, taip šiltai atsiliepusiai į mūsų pagalbos šauksmą.

Ypatingos padėkos nusipelnė p. A. R ū k š t e l ė už savo aktyvumą krepšininkų paremimo akcijoje, pp. Z a k i a i už suteikimą patalpų krepšininkų poilsiui, p. U r n e v i č i e n ė ir p. V a r n a u s k i e n ė už lietuvišką šeiminkavimą, p. Remeikis už nenuilstamą rūpinimąsi krepšininkais.

Tai gražus įrodymas, kad darniai ir vieningai dirbdami atsiekiamo gražių rezultatų.

Tebūnie tai pavyzdžiu ateities darbams!

"VYTIES" KLUBO VALDYBA

=====

+++++
V E D Y B I N I S S K E L B I M A S #
Ieškau rimtos gyvenimo draugės lietuvaite, ne vyresnės 30 #
metų. Esu 34 m., nevedęs, 170 cm ūgio, amatininkas, darbo #
prievolę atlikęs. Rimtas gyvenime, nerūkau, svaigalų nevar #
toju. Atsakysiu tik į rimtus laiškus. Foto pageidaujama, ku #
ri reikalaujant bus gražinta. #
Rašyti: AUSTRALIJOS LIETUVIS (J u o z u i), 35 Cator Street, #
Hindmarsh, ADELAIDE, S.A. #
+++++

Š L I U P T A R N I A I - Pirmutinė tokia teisinga, atvira, įdomi ir stambi knyga (istorinis romanas) apie Amerikos lietuvių tautinį ir kultūrinį atgimimą, apie jų sunkumus, vargus, kančias ir kovas dėl geresnio būvio ir šviesesnio rytojaus...

652 didelio formato puslapiai; Dr. Šliupo, "dėdės" Šerno ir Kun. Dembskio atvaizdai; audeklo viršeliai.

Kaina Australijoje £2. Galima užsakyti per Austr. Lietuvį.

=====

AUSTRALIJOS LIETUVIS - 36 - 1950 m. rugsėjo 4 d.

PIRMAS LIETUVIŲ RELIGINĖS MUZIKOS
K O N C E R T A S A D E L A I D Ė J E

Š.m. rugsėjo 8 d. Katedroje, Wakefield g-vė, įvyks pirmas lietuvių religinės muzikos koncertas. Programoje dalyvauja:

S o l i s t a i:

p. G. VASILIAUSKIENĖ (sopranas)
p. Pr. MATIUKAS (smuikas)
p. James GOVENLOCK (Katedros vargoninkas - vargonai)

C h o r a i:

MIŠRUS CHORAS
VYRŲ CHORAS, diriguojami
Muziko V. Š I M K A U S

Koncerto programoje lietuvių ir kitų kompozitorių kūriniai: Bach, Beethoven, Wagner ir kt.

Koncerto pradžia 20 val. 15 min. (8 v. 15 min. vak.).

Įėjimas neapmokamas.

CHORO VADOVYBĖ

+++++
+ S K L Y P A I #
+ N A M A I #
+ Ū K I A I I R V E R S L O Į M O N Ė S #
Prieinamiausios kainos + Lengvos išsimokėjimo sąlygos #
Jums tarpininkauja ir padeda #
+NEW - AUSTRALIAN SERVICE + #
V. R I M A S #
dipl. prek., Licenced Real-Estate Salesman #
100 Bnelong Rd., Cremorne, S y d n e y / N.S.W. Tel. XY 1979 #
+++++

IEŠKOMAS NUOMOTI KAMBARYS - Viengungis lietuvis ieško kambario su išlaikymu ar be išlaikymo. Pasiūlyti: Petras Karpavičius, Over Way Hotel, Hindley St., Adelaide, S.A.

Inž. LEONAS STANKUS iš Kanados ieško Inž. JONĄ GRUDZINSKĄ, kuris turėtų būti Australijoje. Inž. Grudzinskas prašomas atsiliiepti J. Riaubai, 14 Carlton Cresc., Cheltenham/Gdns, Adelaide S.A.

Skubiai prašomas atsiliiepti ŠEŠTOKAS MOTIEJUS deblokuotų D. Markių reikalu. Rašyti AUSTRALIJOS LIETUVIUI REMKIME LIETUVIŠKĄ SPAUSTUVĘ paskolos svaru

AUSTRALIJOS LIETUVIS

1950 m. rugsėjo 4 d.

TAUTOS ŠVENTĖS - RUGSĖJO 8 - TOSIOS

MINĖJIMO PROGRAMA

Rugsėjo 8 d. 20 val. 15 min. Katedroje, Wakefield g-vė
RELIGINIS KONCERTAS, vad. muz. V. SIMKAUS

Rugsėjo 9 d. 19 val. St. Xavier salėje, Wakefield g-vė
IŠKILMINGAS MINĖJIMAS SU MENINE PROGRAMA

Rugsėjo 10 d. 11 val. Katedroje, Wakefield g-vė
IŠKILMINGOS PAMALDOS

Kiekvienas savo dalyvavimu parodykime, kad dar neužgeso
Tėvynės Meilė mūsų širdyse.

Dėl salės ankštumo visi tautiečiai prašomi svečių nekviesti.

ALB ADELAIDĖS SKYR. VALDYBA

ALB ADELAIDĖS SKYRIAUS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Rugsėjo 17 d. 17 val. šaukiamas Australijos Lietuvių Bendruomenės Adelaidės Skyriaus visuotinis narių susirinkimas St. Joseph salėje, Pirie St. (prie lietuvių bažnyčios)

D i e n o t v a r k ė: 1) Skyriaus Valdybos pranešimas, 2) Persiorganizavimas pagal Pasaulio Lietuvių Bendruomenės nuostatus, 3) Apygardos ir Skyriaus valdybų ir rev. komisijų, o taip pat Garbės Teismo rinkimai, 4) Sumanymai ir kt. Detali dienotvarkė bus pranešta susirinkime.

Kadangi susirinkimas labai svarbus, todėl visi tautiečiai prašomi kuoskaitlingiausia dalyvauti.

ALB ADELAIDĖS SKYR. VALDYBA

L i e t u v i,

NORĖDAMAS SAVO ŠEIMĄ APDRAUSTI AR GAUTI PASKOLĄ užėik i
M. L. C.

Be to, apdraudžiu nuo nelaimingų atsitikimų (pav., netekus akies, rankos ar pan.); apdraudžiu namus (visą kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turta), mašinas ir t.t.

Geriausia sutikti mane kasdien 11 val. ir šeštadienį šiuo adresu: Group Insp. J. Jablonskis, M.L.C., 305 Collins St.,
M e l b o u r n e, Vic.

